

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XII

Reus Dimars 21 de Setembre de 1897

Núm. 3.372

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas. 3'50
n provincies trimestre. 7
Extranger y Ultramar.
Anònims, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Farmacia Serra

La que paga més contribució de la provincia

FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

Arrabal Santa Anna, número 80, prop a la plassa de Catalunya

MALALTS DELS ULLS

Lo **DOCTOR BIADA**, oculista del Hospital del S. C. de Barcelona, ex-quefe de clinica y ab titol de las universitats de Berlin y Wurzburg, ex-ajudant dels Drs. Wecker y Landolt de Paris.

Reb en CONSULTA a Reus, tots los diumenges y dilluns de 9 a 12 y de 4 a 5.

Arrabal alt de Jesús, 38, sobre 'l Correu.

Los demés dias a Barcelona, Claris, 44, cantonada a la Gran Via, de 11 a una y de 4 a 5.

SECCIÓ DOCTRINAL

Literaturas regionals en llengua castellana

Al poeta M. Lluís Freire.

L'acte més transcendental que han realitzat algunes regions inspirades en lo sacrosant amor a la terra, es lo de ensenyar sa llengua al poble, cultivant-la y dignificant-la fins al punt de fer brotar d'ella una literatura digne del seu nom y del seu poder.

Poble que sa llengua cobra se recobra a sí mateix,

ha dit un poeta, y en efecte, la regió que ha sapigut recobrar sa llengua a sí mateixa s'ha recobrat engrandintse y elevantse fins al punt de despertar la enveja d'aquells elements que sempre han combatut a mort tots los avessos y totes las prosperitats que ells han sigut impotents pera fer desenrotllar y floreixer sobre la seva terra. Tant il·lògic ha sigut sempre son comportament, que poguent y tenint lo sagrat deber de ferho, no s'han preocupat may al veure a una regió en la miseria, en la ruina moral ó material, pero sempre han cridat indignats y l'han combatuda a mort quan l'han vist floreixer y treballadora, quan l'han vist encesa en lo sagrat amor a la terra desvetllantse pel seu benestar, pel cultiu de sa literatura ó per la reivindicació de sas lleys trepitjadas ó pel restabliment de sas oblidadas costums.

Mes tot aixó que constitueix la personalitat y la vida de cada regió, ha fet sa via poch a poch, y seguirá sens dupte fentla fins a arribar al seu terme, a pesar dels atacs dels seus enemichs. Las provas van sent ben claras. Aquí tenim Catalunya restaurant sa literatura y las sevas costums; Galicia cultivant també sa llengua y protestant energicament al veure atropellats los seus drets; Navarra lluytant ab coratge per la defensa de sos últims furs, etc. etc. Pocas son las regions que hagin tingut una mica de personalitat dins de l'Historia, que no s'espertin en ellas un viu desitj de volguerla recobrar, y al efecte, aquells fills que l'estiman y pel seu benestar se desvetllan, possehits de la major fé, comensan la santa obra, que sos fills ó sos nets, ó qui sab si ells mateixos acabaràn. La reconstituició de las regions, ve a ser una obra com aquelles obras colossals que ns deixà l'Edat Antiga, en las quals treballaren tres ó quatre generacions. No importa que ls que posaren la primera pedra no poguessen posar la última, la gloria de la edificació recae per igual a tots, ten a aquells que la comensaren com als que la acabaren, tots varen posar en ella lo seu treball y la seva fé.

Inspirantse en aquesta idea, Catalunya ha fet re-florir la seva literatura, ha escrit sas obras literarias

en sa propia llengua, y ha pintat en ellas tot lo que li es propi: sas planas, sas montanyas y sas platges, sos tipos y sas costums, sa historia y sas tradicions, y ho ha presentat a sos fills pera que ls hi servís de pa del esperit y fes revivre en ells lo sagrat amor a la patria. Y a Catalunya han imitat casi totes las demés regions, no tan sols aquellas que tenen llengua propia y son per tant mes indicadas pera ferho, com son Galicia, Valencia y Vasconia, sino que l'han imitat també algunes d'aquellas que parlan la llengua castellana y sa historia está lligada tan intimament ab la historia de Castella, que pot ben dirse que forman totes una.

Aquí tenim lo gran novelista Joseph María de Pereda ab sa *Montaña* que retrata en casi totes las sevas obras. ¿Que ha fet aquest gran escriptor en tots los seus llibres si no encendrer en las provincies del Nord lo sagrat amor al regionalisme? En ells veyém aquells hermosos paisatjes montanyesos, aquelles pintorescas costas cantábriques, aquelles patriarcales costums, aquells típics personatges, tot retratat ab la mes pura fidelitat; es la regió trasladada al llibre, es una obra d'art regional y per lo tant regionalista, es la patria que respira, es la patria que viu. Tant sodollada d'amor a la patria está l'obra del novelista, que fins sos tipos populars no parlan la llengua castellana, que no saben, sino que parlan la llengua de la regió, la llengua de quina s'valen en la vida real pera expressar sos pensaments, ab sas frases pintorescas y ab sos expressius modismes.

Y l'gran Pereda ha format escola; tan en la capital com en los pobles d'importancia de la *Montaña*, hi ha un esbart de joves iscriptors que inspirats en l'amor a la regió que ls hi ha inculcat lo mestre en sas obras, comensan a donar sabrossos fruits, y mes mellors los donarán demà quan lo temps ab sa experta ma, vinga a encendre en son cap la flama de la mes desenrotllada inteligencia.

Aquí tenim la hermosa Andalusia ab la brillant escola colorista andalusa de Mas y Prat, Salvador Rueda y tants y tants d'altres que ns alegrem y encantan ab la descripció de las divertidas costums de Córdoba Granada y Sevilla, y ens enlluernan ab la pintura d'aquells paisatges tropicals de la *Sierra* y de la *Vega* y de las voras del Genil, del Darro y del Guadalquivir.

Aquí tenim los mateixos gallegos que volen escriure en castellà, com per exemple la senyora Pardo Bazán, que ns dona unas obras que sols lo llenguatge los hi falta pera ser gallegas. Veyém en ellas descritas las costums gallegas, los tipos gallegos, los paisatges gallegos, tota la naturalesa y tota la vida gallega, y sols per una irrisió lamentable, tot apareix explicat y retratat en llengua castellana, que es com si l'gran Cervantes hagués contat las aventuras del seu immortal héroe valense de la llengua xina.

Però no obstant y tot aixó, ¿que es sino *fer patria*, contar sos costums, explicar sa historia y sas tradicions,

pintar sos paisatges y retratar sos tipos? Liástima que l'amor d'aquestos escriptors a las costums, a l'istoria, a la naturalesa, a las personas y a las cosas de la seva terra, no arriba a alcansar a la llengua, que es lo dó mes apreciat, la distinció mes sublim de las moltas de que l'home está dotat, y que es l'expressió mes gran de sa inteligencia. No hi ha cap obra immortal, d'aquellas de primera magnitud que fan la gloria literaria d'una nació, que no s'hagi escrit en la llengua que son autor rebé de sa patria. Los grans poemes grechs y llatins, foren escrits en los dialectes ó variacions que ls seus autors parlaren; Dante, a pesar de careixe d'una llengua apropiada, escrigué sa *Commedia* en toscà, sublimantlo de tal manera, que pot dirse que en sa obra creà la llengua italiana desde alashoras tan hermosa y floreixent; Shakspeare, Molière, Calderón, Cervantes, Göte y tots los grans genis, han escrit ab la llengua que han mamat, y Heine, confessa en sas *Memorias*, que podran tirarli en cara l'haver abdicat sa nacionalitat per la francesa, pero que jamay podran tatarlo d'haver escrit un sol mot que no fos la en llengua que li ensenyá samare en lo bresol. Y ho complí, puig sabut es que las obras que publicava en francès, eran sols traduccions que ell mateix se feya de sos originals alemanys.

En fi, tots los que han volgut escriure en una llengua que no hagi estat la seva, no han produhit may mes que obras mitjanas y dolentas que l'oblit dels homes s'ha cuydat de ferlos hi justícia.

JOSEPH ALADERN

La festa d'Aleixar

BENEDICCIÓ D'UNA NECRÓPOLIS

La arribada a una petita població, tant si la seva silueta s' destaca a la cimà d'una montanya, com en la fondalada que varias d'aquellas forman, ofereix sempre a la vista del excursionista quelcom que l sorpren y admira.

Sí, per gran portalada ó petita esclera, en Aleixar, poden admirarse bells paisatjes plens de vida, que la naturalesa no ha volgut mostrarse ab ella ingrata; pero si la arribada en una d'aquestas vilas s'escan en dia de festa, en un d'aquells en que sos vehins se llensan al carrer ab cara riellera y ls engalanan ab archs de triompf, no recordant ni la seca, las guerras y la crisis, y fent abstracció complerta de la poca protecció que dels Governos centrals tenen, allavors la impresió que l'excursionista ó foraster reb, es d'una altra mena.

Admira, tot fraternisant ab sos vehins, las qualitats de caracter d'aquets, la bondat de sos cors, y la seva despreocupació per tot alló que d'una manera no molt directa ls afecta.

Aleixar, ans d'ahir, diumenge, se prepará pera rebre dignament a un de sos distingits fills, lo senyor D. Joseph Guardiola y Grau, nombrat recentment fill meritissim per lo Magnífich Ajuntament de la vila, en recompensa als beneficis que ella té rebuts del senyor Guardiola, tals com lo haver donat la cantitat que faltava, pera acabar de pagar las campanas, a son retorn d'América: lo fer construir lo magnífich hospital que porta l'títol de «Asilo de San José», en terrenos que s'consegui treurer de las arpas del Govern de Madrid, qui se n'havia apoderat en fetxa llunyana; y darrerament, costejar tots los gastos de la nova Necrópolis que ans d'ahir se benehí y n' feu entrega al poble per condúcia del Ajuntament que l representa.

D'aquí que los portals dels carrers que donan

entrada a la població se vegessin ornamentats ab bells archs de triomf y demunt d'ells lletreros ab inspiradas quartetas donant la benvinguda a son fill meritísim, desitjantli una estada felís y testimoniantli ab paraulas que del cor brollaren, la gratitut que 'l poble sentia per aquell protector seu, qui en tot y viure al estranger y en una capital populosa com París, ha demostrat en fets com los consignats, y que tant l'honran, tenir aixecat en son cor un temple ahont poguer venerar la memoria d'aquell bossí de terra en la que va naixer, y que sia al mateix temps arxiu ahont se conservan com en sos bells temps de la infancia, totes aquelles afeccions que 'ns lligan a la patria ab cadena de flors, ab los amorosits brassos de mare.

La arribada

Dos quarts de nou del matí, no ben focats serian, quan per plassas, carrers y 'ls mes amagats reconets, s'escampá la bona nova de que 'l Sr. Guardiola arribava, y 'l poble que verament li está agrahit, s'encaminá com un sol home a la carretera de Maspujols a Vilaplana. Efectivament, a una distancia d'un kilòmetre, se distingia la silueta del cotxe que portava al benefactor d'Aleixar, y l'Ajuntament en incorporació, sense faltarli cap dels regidors que 'l forman, s'adlantá a saludarlo y donarli la benvinguda, baixent lo Sr. Guardiola del cotxe pera fer sa entrada a la seva patria a peu, acompanyat de las autoritats civil, judicial y eclesiástica y del poble. y precedits de la banda de música la Juventut Reusense, d'aquesta ciutat, la que executá un ayros pas-doble desde la primera paret del poble fins a «ca'n Fernando» ahont se disolgué la comitiva y 's convidá als invitats a un petit refrigeri.

Lo poble, al entrar lo Sr. Guardiola a la població, en lo mateix portal, doná un crit de «viva don Joseph», espontani y unánim, prova latent que li agraeix los bens que li reportan sas obras caritativas.

Lo refrigeri

La casa Fernando, com saben molt bé la major part de nostres lectors, es la millor de la població: es una casa payral antiga de gran portalada y ab jardí a la sortida, y per tant, apesar de que 'ls convidats eran en gran número, pera tots hi havia hostatje en sas cómodas habitacions.

Allí, ntilisant una sala de la planta baixa, que es també entressol, per la configuració dels terrenos del carrer y hort, y una de las salas del pis principal, s'obsequiá a tots los convidats ab pastas, dolsos y ví ranci, en lo pis principal, la bellíssima y simpática senyoreta Pepeta Guardiola, neboda del qui ab son magnánim cor motivaba la festa.

Lo espléndit del refrigeri, com la exquisita amabilitat en que fou servit per la senyoreta Pepeta y també per lo Sr. Guardiola, feu que tots los convidats sentissin de cor deixar aquell lloch, perque 's reclamava la nostra presencia la Iglesia, ahont anavan a celebrarshi uns divins oficis a gran orquesta.

En la Iglesia

Organizada novament la comitiva y acompanyada de la banda, se dirigí per los carrers de Guardiola y Rosario (nom de la esposa del Sr. Guardiola) a la plassa ahont se troba emplantada la Iglesia Parroquial de Sant Martí, entrant al temple.

L'Ajuntament y autoritats judiciales passaren a ocupar los seus banchs respectius del costat del presbiteri, en los que s'hi destaca l'escut de la vila, y pera 'l Sr. Guardiola y la seva distingida y bella esposa donya Rosario Segimon, com també pera la seva neboda la agraciada senyoreta Pepeta Guardiola, se colocaben tres ricas cadiras de damás en lo mateix presbiteri y devant del Altar.

La espayosa nau de la Iglesia oferia, en tot y ser lloch de reculliment y siti ahont la vanitat humana no cal buscarli, quadro més que agradable per lo animat, poguent distingir en aquell aplech de fidels caras conegudas de personas distingidas de nostra ciutat, tals com las bellas damas de Segimón, Pere y Domingo, de Cañisá, de Plana, de Bartomen, de Guardiola y altres que per no ser lloch adequat pera pendre apunts y no haverlos pogut recordat nostre memoria, no citém.

Los solempnes y divins oficis que se celebraren a tota orquesta, per sa magnificencia, complagueren a la mística concurrencia, donchs tant la escolanía del mestre Sr. Planàs, estimat amich nostre, encarregat de la part musical com lo distingit orador sagrat Reverent D. Enrich Icart que tenia confiada la plática, estigueren molt felissos. L'últim, desde la tribuna del Esperit Sant, dissertá sobre 'l tema del cos del home relacionat ab la mort y ab elocuent paraula y correcte florit catalá, feu un hermós discurs, del que no 'ns atrevim a fer un extracte per no disponer d'espay y

per por de no estar nosaltres tan felissos en reproduhirlo com ho estigué éli al exteriorisar lo seu pensament en aquella forma poética.

Pera satisfacció de Mossen Icart basta, ab consignar aquí, que a cada acabament de sos bribents párrafos los més impacients deixavan escapar de sos llavis frases de satisfacció y ja fora de la Iglesia se desfeyan en tributarli los mes calurosos elogis.

Benedicció de la Necrópolis

Tan aviat com terminá la solempne funció relligiosa, novament s'organizó la comitiva, aquesta vegada en professó, y 's dirigí al cementiri pera portar a cap l'acte de sa benedicció.

Lo nou cementiri se troba emplantat a la falda d'una montanya y a uns 800 metres de la població, molt propet a la carretera ja mentada.

Ocupa una extensió de terreno de 60 metres de llagada y 20 y 25 d'amplada, y tant se fatxada com la capella del fondo, revelan en la persona que ha dirigit las obras un bon gust artistic, al que no hi respón la porta enretxada de ferro, per son diferent istil. Demunt la porta d'entrada hi ha una lápida de marbre blanch ab la inscripció que acredita la ofrena del Sr. Guardiola, a sa vila nadiua.

A cada un dels costats de la entrada hi ha un quartet pera la observació del mort y pera practicarloshi la autopsia en cas necessari, haventhi en aquest darrer una taula forrada de zinck, apropósit pera la operació.

En mitj del cementiri s'hi aixeca lo panteó del generós donant, rich y sever, de marbre negre y vermell, imitant los existents a las Necrópolis de Bélgica y als dels reys antics del Egipte, sense altra inscripció que «José Guardiola».

Mentres tant lo Sr. Rector benehia 'l Cementiri, comensant per lo panteó, la esposa del Sr. Guardiola ab una instantánea ne tragué varis clitzés, que una vegada revelats, segurament resultarán unas fotografias molt curiosas, puig que, aquell palau dedicat als que no serán estava materialment invadit per los que a D. g. encara som.

Lo dinar

Un espléndit ápat servit a la Abadía ó casa rectoral, coroná la festa y al que per la nostra calitat hi forem també convidats.

Envejable harmonia regná entre 'ls 30 ó 40 comensals durant lo menjar, essent amenisat per la banda de música. Al destaparse 'l xampany que portava la marca de Reus, lo Sr. Rector en breus y sentidas frases feu ressaltar los beneficis que 'ls seus feligresos havian rebut del Sr. Guardiola y testimoniá aquest la gratitut que tots sentían per aytals beneficis, fentli entrega d'un hermós pergami poligramat en lo que hi constava que l'Ajuntament lo nombrava fill meritísim, pergami que anava acompanyat d'un artistic march de nogué ab un ram de fullas d'olm.

Lo Sr. Guardiola agrahí lo present y protestá que tot lo que per Aleixar feya y pogués fer, li sortia de cor y per lo tant que no havian d'agrahirli res.

Y deixarem la taula després d'haver llegit lo senyor Grau (Anton) una sentida é inspirada poesia que fou rebuda ab los mateixos aplausos ab que s'aculliren los discursos dels dos senyors que l'havian prescedit.

Visita al Hospital

Al seu temps y arrans la seva inauguració Lo SOMATENT parlá d'aquesta obra, orgull de la població, no sols perque en aquest Sant assil s'hi dona hostatje a la humanitat pobre y malalta, sino perque aquets angels de la terra anomenats germans de la caritat, de Sant Vicens de Paul, etc., etc. no vagan may cuydant ó aconsolant als que necessitan de sos ansillis, ó de ses tendras y carinyosas paraulas, pera sufrir resignats la seva malaltia, ó de difundint la instrucció entre 'ls infants é inculcant en sos verges cors l'amor a Deu y la consideració y estimació a la societat.

Visitarem la classe de noyas y la de noys y l'escola de dibuix: en la de noyas, varias d'aquestas acompanyadas per Sor Clementina ab l'harmonium entonaren un himne de felicitat y gloria al Sr. Guardiola y a la seva esposa, fundador del assil y sobre qui corren tots los gastos de son sosteniment.

Acabament

Per acabament de festa se feu quedar a la Banda «Juventud Reusense», pera que a la nit, com ho verificá anés a donar una serenata al Sr. Guardiola, qui s'hostatjá a casa la Srta. Pepita, al Sr. Rector, a la sogre del primer y al Sr. Segimón (Don Pere) essent los músichs obsequiats ab pastas y ví ranci y darrerament executés alguns balls en la sala del café de 'n Miquelet.

Impresions

Las recullidas per nosaltres totes foren bones. Condensarlas aquí en quatre ratllas, es tan impossible, com a tot bon fill d'Aleixar li hauria sigut lo retenir la satisfacció que vessaba en sos llavis, d'hostatjar a son distingit patrici, nombrat fill meritísim, en virtut de la ley de reciprocitats.

Val mes, donchs, que fem punt final.

FRANCESCH COLOM ESCODA.

CRÓNICA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS del dia 20 de Setembre de 1897 FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d'observació	BARÓMETRE aneroides	GRAU d'humiditat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER par. icular
9 m. 3 t.	759 754	24 80		5.2	Ras	

HORAS d'observació	TEMPERATURAS			VENTS direcció	NUVOLS	
	Maxima	Minim.	Term. tipo		classe	can
9 m. 3 t.	Sol. . . 39 Sombra 22	6	12 18	O. O.	Clr rus	0.3 0.3

Sembla que per fi s'ha obert la escola superior de noyas. Ha arribat donya Catárina Ferrer ab vint dias de retrás, y las criaturas que concorren a una classe pagada ab fondos de la població, han estat igual temps sense rebre la instrucció a que tenian dret.

Pera donar una idea de la apatia ab que s'ha portat aquest assumpto donarem alguns datos que demostrarán que tament sembla que a Reus no hi ha ni Alcalde, ni Junta local, ni Secció d'instrucció pública.

Lo Reglament de la real ordre de 19 de Juliol de 1887 disposa que las vacaciones comensin lo dia 18 de Juliol y acabin en 31 d'Agost. Fa, per lo tant, vint dias que devía trobarse al front de sa escola la mestra donya Catarina Ferrer.

Diu l'article 171 de la ley de 9 de Setembre de 1857 (actualment vigent) que 'l professor que no 's presenti a servir lo seu carrech en lo terme que prescriuhen los Reglaments ó permanceixi ausent del punt de la seva residencia sense ja deguda autorisació se entenderá que renuncia al seu destino, y que encar que alegui no haverse presentat per justa causa se li formará expedient.

Com podria succehir que 's sortis ab la escusa d'haver estat malalta la espressada mestra, devém fer present que la ley, preveyent lo manifestat diu (real orde de 28 de Mars) que si 's troba malalt un mestre y no presenta suplent en lo terme de 8 dias, la Junta local se cuydará de nombrarlo, disposant pera 'l pago del nombrat de una part de la dotació de la escola, que no podrá passar de la meytat, donant coneixement del cas a la Junta provincial d'instrucció pública. Aquí han passat vint dias y no s'ha nombrat suplent, ni s'ha donat coneixement a las autoritats superiors, ni s'ha prés cap determinació referent a la incomparencia de la mestra aludida.

Finalment nos toca manifestar que en cassos urgents l'Alcalde pot donar una licencia temporal que no pot passar de vuit dias. Transcorregut l'expressat plasso s'ha de acudir a la Junta provincial la cual sols está autorisada pera donar un nou plasso de quinze dias. Pera licencias de mes temps s'ha de acudir al Rectorat.

Encara que tart havém lograt nostre propósit, y donya Catarina Ferrer compleix desde ahir cuan menos assistint a classe.

¿Hi ha hagut alguna influencia prou poderosa pera fer enmudir al qui tenia 'l deber de fer cumplir la seva obligació a la que tan descaradament hi faltava? No ho volém creure.

¿Hi ha hagut desidia per part de las autoritats que no han volgut enterarse de lo que hi ha llegislat respecte als mestres que abandonan son destino? Creyém que sí.

Ara sols nos falta pregar que no 's permetin may mes abusos d'aquesta classe que redundan en perjudici de la infancia y en desdoro del Magisteri, y que poden ser causa mes tart de trobar en lamentable estat alguna escola, cosa de que 's condolia no fa molt temps nostre ilustre amich don Bernat Torroja en una lluminosa memoria que va dirigir al Excm. Ajuntament, explicant la visita que havia fet a las escolars públicas d'aquesta ciutat, sent digne membre de la Junta local de primera ensenyansa.

Ahir, venint de San Sebastián a aquesta ciutat, la seva residencia, lo conegut comerciant de vins D. Joan

Arrese, en una de las estacions de la línea, li sobrevin- gué un atac apoplectic morint instantàneament.

A la seva distingida viuda, li enviém lo testimoni de nostre pésam, per aquesta nova desgracia que ha vingut a reavifarli la fresca llaga que obrí en son cor, fa tres dias, la pérdua per sempre mes de son estimat filllet.

Diu un diari que ab motiu dels treballs preparato- ris que está realisant la Companya de Tarragona a Barcelona y Fransa pera fer entrega de sas líneas lo primer de Janer vinent a la del Mitjdia, corren insis- tens rumors de que póser pera la indicada fetxa sia un fet la permuta per las Companyas del Nort y Ali- cant de las líneas de la Encina a Tarragona y de Ma- drid a Zaragoza.

Encara que no acabats del tot los treballs de tras- colar de la actual cullita, se pot ja formar judici exac- te, pels primers vins que s' han elaborat, de las clases que en lo present any podrá oferir a la demanda viní- cola nostra comarca. Aquells son bons; y no creyém pecar d' exagerats al afirmar que es l' actual un dels anys en que nostres vins ofereixen un tipo mes igual en sa generalitat, y no presentant notables diferencias com succeheix en algunas cullitas.

Segons telegrafia de Palma de Mallorca, lo degá d' aquella catedral ha reunit a tots los rectors pera or- ganisar una romeria al santuari de Lluch, del qual s' ha incautat la Hisenda.

No cal que s' hi adormin los devots pelegrins de Palma, porque si s' arriba a portar a cap la incautació, vendrán fins lo mes sagrat del santuari, desde las teu- las a las pedras dels fonaments, y passará alló de las Sagradas escrituras, que no quedará pedra sobre pe- dra d' aquell temple. Y adau, romerías, festas popu- lars y betlesas de nostra terra!

La Companya de Tarragona a Barcelona y Fransa ha publicat ja 'l servey especial de viatjers, ab bitllets d' anada y tornada pera Barcelona, que 's proposa efectuar durant las festas de Nostra Senyora de la Mercé.

Los bitllets s' expendrán en los dias 23, 24, 25 y 26, per las estacions y als preus següents: Portbou, pessetas 20'45 en 2.ª classe y pessetas 13'10 en 3.ª; Figueras, 17'15 y 11'10; Flassá, 14'00 y 9'00; Giro- na, 12'00 y 7'00; Tarragona, 11'65 y 7'40; Valls, 12'30 y 8'20; Picamoixons, 13'15 y 8'70; Reus y Des- paig central, 13'40 y 8'90; Marsá Falsat, 16'50 y 11'25; Mora la Nova, 18'55 y 12'80; Caspe, 26'75 y 18'80; La Puebla de Híjar, 30'95 y 21'90; Zaragoza Sepulcro y Despaig central, 38'50 y 27'45.

Dits bitllets serán valeders pera 'l regrés desde la fetxa de sa expenció fins lo 2 inclusiu d' octubre próxim.

Comunican de Palma que 'l senyor Bisbe se nega a cedir en la actitut que ha adoptat.

Lo nunci del Papa a Madrid ha fet indicacions en aquell sentit, pero 'l senyor Bisbe insisteix en que sa actitut está ajustada a la lley y no pot deixar sens protesta que sia conculcat lo pacte entre 'l Rey cató- lich y la Santa Sede.

Diu ademés lo Prelat que la ex-comunió en que ha incorregut lo ministre está conforme ab lo acordat en lo Concili de Trento.

Los periódichs han parlat d' un viatge del ex-minis- tre Sr. Bosch a París, Berlín y Viena.

«El Correo» ha sentit dir que per l' exminstre de Foment s' ha concedit a D. Enrich Bosch, fill del men- cionat ex-minstre, una comissió pera Fransa, Bèlgica y Alemanyá, ab objeie de estudiar las granjas agríco- las y 'ls procediments contra la filoxera, comissió que importa 5.000 pessetas concedidas a favor d' una per- sona que te 'l títul d' advocat, pero que no es enginyer agrónom.

Ab aquesta gent passa com ab la *Hidra* de la anti- guetat: se l' hi talla un cap y 'n brolla un altre. Ha- viam conseguit desfernos del pare y are ens surt lo fill. Ja se sab, ab aixó dels *boscós*, si 's tallan los arbres vells, los plançons brotan ab més forsa. ¡Cinch mil pessetas a la primera mossegada!

Aquí sí que hi escauhen que ni pintats aquells ver- sos de Verdagner:

Si de xich sembla un profeta

¿que farà quan será gran?

La sort que en Navarro Reverter ja ho haurá pelat tot y no quedará enlloch una pesseta pera arrancar.

Dihen de Castellá d' Ampurias que procedent d' Olot ha estat en aquella vila acompanyat d' altres re-

gionalistas D. Lluís Millet, autor de la preciosa «Cansó montanyesca» premiada en lo certamen d' Olot.

Lo senyor Millet y sos companys de viatge visitaren lo «Centre Catalá» ahont quedaren agradablement sor- presos en la biblioteca-museu, puig hi ha allí un re- gular número de cuadros al oli y esculturas de distin- gits artistes catalans.

Ha quedat desmontada per complert la font de la plassa del Teatro, de Barcelona, en qual lloch ha de construhirse 'l monument a Frederich Soler.

El Nacional, lo constant defensor de todas las ma- las causas, se plany de que 'ls periódichs donin rahó al bisbe de Mallorca en la cuestió dels terrenes de Lluch. La rahó en que s' apoye es en que fentho així, se tira a terra la obra actual de la tolerancia reli- giosa que tant ha costat conseguir a Espanya.

Es clar, pobre gent! Aquí no hi ha mes que de- ixarse esquilat de tota manera pels gitanos de la políti- ca. ¿Que importa que 'ns robin de tota manera, que ho hagin de sofrir tot, seglars y clero? Tot deu sacrificar- se en aras d' aqueixa hermosa *tolerancia religiosa*, que permet encausar als que dihen mal del catolicisme y apoderarse dels bens del clero, tot a la vegada.

¿Oh, tolerant de goma elástica! Y quan lo país *tolera* aixó, encare voldrian mes tolerancia?

La lápida que per acort del Ajuntament de Tarrag- ona, ha de colocrarse en la casa ahont va naixer nost- re amic lo notable crítich Izart, contindrà la següent inscripció:

«En aquesta casa va naixer don Joseph Izart y Moragas en 10 de Setembre de 1852 y morí en 25 de Maig de 1895.

Acort del Ajuntament de 31 de Maig de 1895».

Escrihen de Figueras, a nostre estimat company *Ls Geronés*, que aviat se publicarà un periódich catal- lanista en la esmentada població empordanesa.

Lo moviment valencianista s' va extenent.

Está a punt de fundarse a Castelló de la Plana una societat regionalista titulada «La nostrat terra».

Segons un periódich de Suissa están molt avansa- das las negociacions entre las diferentes colonias aus- tralianas pera constituhirse en Estat autónomo, baix la forma federativa, si bé agregat al imperi Británich. Ditas negociacions, emperó, han sofert darrerament una suspensió a fi de resoldre previament algunas di- ficultats nascudas al temps de redactar la Constitució federal. Una d' ellas consistía en lo modo com devían ésser representadas las colonias en lo govern general de la confederació, si per medi de duas Cambras ó d' una sola. La manera de formar lo Senat suscitá dis- cussions molt vivas. Los grans Estats australians, adoptant lo criteri democrátich, volían que las colonias tinguessen representació en la Cambra alta ó prorata de llur població, al pas que 'ls petits estats demanavan igual representació en la Assamblea, la qual represen- taría en sí mateixa la personalitat dels diterents Estats, y no a tot lo poble australiá en son conjunt. Aquesta última solució fou la adoptada per ésser la més justa, tota vegada que cada Estat tindrà representació en lo govern general, no per lo nombre d' individuos que 'l componguin, sino per rahó de sa entitat. Ab molt acert dlu lo diari ginebrí, al ferse càrrech d' aquesta solu- ción: «Se temía que aquesta dificultat fos insuperable; per fortuna pera élls, los pobles de rassa anglo saxona *no sacrifican voluntariament progressos reals a cuestiones d' ordre teóric*»—(al revés de lo que passa a Espanya, per desgracia de tots)—y 'ls grans Estats, renunciant a abusar de la forsa del número, han consentit sensa- tament en concedir la igual representació de todas las colonias en lo Senat federal. ¿Se trobarían en lo mon molts paissos en que 'ls més grans, renunciant a usar de sa forsa, que élls anomenan sos drets, estiguessin disposats a fer a sos confederats de menos talla tals concessions?»

Y girant los ulls envers Espanya, preguntém: ¿Se trobaría en lo mon altre país com aquest més aferrat a rancias preocupacions d' orgull y de grandesas, y per lo tant menos disposat a concedir a aquells a qui considera estúpídament inferiors, lo que la justicia re- clama y la rahó imposa? *Qui potest capere capiat.*

Lo recaudat ahir per concepte de Consums en la Administració d' aquesta ciutat, puja a la cantitat de pessetas 1326'64.

SECCIO OFICIAL

Institut de 2.ª ensenyansa de Reus

Desde 'l dia 15 del corrent a las 10 del matí dona- rán principi en aquest Institut los exámens d' ingrés pera la 2.ª Ensenyansa continuant fins lo dia 30, los dillons y divendres de cada setmana.

Los aspirants, al acte de solicitar examen presen- tarán la partida de naixement ó la cédula personal si fossin majors de 14 anys, satisfent com drets, 5 pesse- tas en metàlich, una polissa d' una pesseta, un timbre del impost de guerra de deu cèntims y altre mòvil del mateix valor.

Lo que d' ordre del M. I. Sr. Director se fa públich pera coneixement dels interessats.

Reus primer de Setembre de 1897.—Lo Secretari, Lluís de Olavarrieta.

SECCIO RELIGIOSA

Sant d' acuy.—Sant Mateo.

CULTS RELIGIOSOS

Iglesia de las Germanetas dels Pobres

Lo dijous próxim 23 de Setembre se comensarán las Cuarenta Horas que durarán fins lo següent diu- menge.

Durant dits dias s' exposará a S. D. M. a las vuit del matí y se reservará a las 6 de la tarde.

Sant de demá.—Sant Maurici.

SECCIO COMERCIAL

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona a las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	85'22	Filipinas	
Exterior	81'62	Aduanas	96'25
Amortizable	97'37	Cubas 1886	97'
Fransas	18'15	Cubas 1890	80'25
Norts	22'65	Obs. 6 0/0 Fransa	94'87
Exterior París	62'03	Obs. 3 0/0 »	51'12
París	32'70	Londres	33'45

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y París.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paissos.

BOLSI DE REUS

Cotisations realisadas en lo dia d' ahir a Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat, D. Anto- ni Demestre.

Interior	85'22	Fransas	18'15
Exterior	81'62	Cubas vellas	97'
Colonial		Cubas novas	80'25
Norts	22'65	Aduanas	96'25
Obligacions Alemanas	80'	Oblig. 3 0/0 Fransas	94'87
		Filipinas	93'70
		PARIS	
Exterior	62'03	Norts	
		GIROS	
París	32'70	Londres	33'45

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per 's co- rredors de comers D. Joan Vallés, D. Joan Llauredó Prats y D. Joan Val- lés Vallduvi.

Londres	96 d'f.	00'00 diner	8 d'v.	00'00
París	8 d'v.	00'00	Marsella	06'00
		VALORS LOCALS	DINER PAPER.	OPER.
		ACCIONS	010	010
Gas Reusense			850	0
Industrial Harinera			600	0
Banch de Reus			500	0
Manufacturera de Algodon			100	0
C.ª Reusense de Tranvias				
privilegiadas al 5 per cent.			415	

ANUNCIOS PARTICULARS

Colegi de la Inmaculada Concepció

DIRIGIT PER

D.ª Magdalena Martorell

Carrer de la Font, núm. 2. principal

Lo 15 del present mes comensan las classes correspo- nents a la Instrucció primaria elemental y superior, aixís com las de música, dibuix y francés.

S' admeten mitj pensionistas y recomenadas.

CLASSES DE MÚSICA

Per lo professor Estanislao Mateu

Quedan obertes desde primer d' Octubre en casa ó a domicili.

Curs especial de piano y cant.

Arrabal Sta. Anna, 64, entressuelo.

Imp. de C. Ferrande.—Plassa de la Constitució.

